

الهام مهدیزاده –آیت‌ا... علم‌الهدی، نماینده ولی فقیه‌در خراسان رضوی، لازمه احیای توس را تخصیص بودجه ملی می‌داند، نکته‌ای که همین چند روز قبل در دیدار با مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان مطرح، و با این تأکید، اهمیت موضوع را برای چندمین بار به همگان گوشزد کرد. اگر چه مدیریت شهری پای کار احیای توس آمده است و گام‌های اولیه را هم تا اینجای کار برداشته، ضوابط و قوانین دست‌وپاگیر میراث فرهنگی، مسیر تحقق برنامه‌ها را سد کرده است و این چالش‌بخش خصوصی را هم در این مسیر ناکام گذاشته است، مشکلی که پس از سال‌ها همچنان ادامه دارد.

■

توس همان است که بود

شورای ملی احیای توس شهریور سال ۱۳۷۸ و دو ماه پس از بازدید رهبر معظم انقلاب از منطقه تاریخی توس و آرامگاه فردوسی تشکیل شد اما بعد از ۱۸ سال از تشکیل این شورا و چند جلسه دست‌وپاشکسته، توس همان است که بود. مدیرکل پشت‌مدیر کل آمد و رفت و سکان میراث استان از این دست به آن دست شد اما توس همان است که بود.

شهرداری هم که قصد ورود و کمک به بافت تاریخی این شهر را داشت، در پیچ و خم بوروکراسی‌های اداری به جایی نرسید. همه این‌ها را بگذاریم کنار، نوشتن «توس» هم خودش هفت‌خوانی است که هنوز اندر خم یک کوچه است.

■

آمار بازدیدها

با همه وعده‌های خاک‌گرفته‌ای که از پنج دولت گذشته پابرجاست، توس و احیای آن همچنان درگیر مشکلات است. مشکلات، توس و آرامگاه فردوسی را به جایی رسانده است که حتی در آمارهای گردشگری نیز جایی ندارد.

البته در حوزه آمار، این را هم اضافه کنیم که میراث آمار ندارد. فقدان آمارهای مستند یکی از ضعف‌های بزرگ سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور است، آن هم در وضعیتی که آمار یکی از نیازهای مهم این حوزه برای سرمایه‌گذاری است و بسیاری از سرمایه‌گذاران برای ورود به این حوزه، به جزئیات آمارهای گردشگران اعم از مدت اقامت، علایق سفر و غیره نیاز دارند. با این حال، سازمان میراث فرهنگی هنوز امکان ارائه آمارهای مستند و به‌روز را ندارد و در این حوزه کمیته‌ش لنگ می‌زند.

حتی زهرا احمدی پور، رئیس سابق میراث فرهنگی کشور، شش ماه قبل و در مراسم خداحافظی‌اش گفت: «۱۵ سال پیش، سازمان جهانی گردشگری به کشورمان توصیه کرد حساب آقمازی گردشگران را اجرایی کند. اگر نظام جامع آماری گردشگری در کشور عملیاتی شده بود، مطمئن باشید اینجا و در این سخنرانی، با شهامت از آمارها سخن می‌گفتم!»

در غیاب این آمارهای مستند که خود مسئولان عالی میراث فرهنگی نیز به آن اشاره می‌کنند،

چند هفته‌قبل، یک شرکت خصوصی آماری از بازدیدهای بناهای تاریخی کشور

منتشر کرد.

آن‌طور که این شرکت خصوصی آمار داده است، سال ۱۳۹۴ حافظیه شیراز با بیش از یک میلیون و ۳۶۰ هزار

یلدا مهدوی – سرچشمه داستان برمی‌گردد به چشمه جوشانی که خلق الساعه و در طبقه منهای چهاریک‌هتل در عمق ۲۰ متری زیرزمین به جوشش می‌آید. ساکنان محله کاشانی و یکی از مهندسان سازنده هتل می‌گویند تا همین چند روز قبل، آب زیادی را با پمپ به بیرون از ساختمان هدایت می‌کردند و در این زمستان بی‌آب، کوچه‌های کاشانی ۱۲ به لطف آب‌رها شده آب‌پمپ این پروژه، سیراب می‌شده است.

آب به مدت یک ماه ونیم از محل این پروژه به راحتی آب خوردن بیرون ریخته می‌شود تا شرکت‌های ذریبط تصمیم‌گیرند و مشخص‌کنند بالاخره این آب قنات است یا لوله، شرکت آب منطقه‌ای باید مشکل را حل کند یا آب وفاضلاب مشهد!

■

چشمه آب در هتل

در بی تماس یکی از اهالی که به ما گفته بود در کاشانی ۱۲، سروقد ۱۳ هتلی در حال ساخت است که چند هفته‌ای است به آب رسیده و هر روز آب را با پمپ به بیرون می‌فرستد، به خیابان کاشانی ۱۲، کوچه‌هایی که مثل هزار توگیج‌کننده است می‌رویم. کوچه را از هر طرف که نگاه کنید، راه دارد. وسط کوچه چند درخت و یک خانه مخروبه میدان شده است. از مغازه‌داری آدرس پروژه هتل سازی را می‌گیریم. این‌طور آدرس می‌دهد: آن ساختمان سفید چند طبقه را می‌بینید؟ همان جاست. هر روز چند ساعت پامپ، آب را به بیرون از پروژه می‌کشند. او ادامه می‌دهد: اسمال زمستان برف و یخندان نبود وگرنه با این آبی که هر روز داخل کوچه پمپاژ می‌کردند، نمی‌توانستیم رفت‌وآمد کنیم. نمی‌دانم در این خشک‌سالی که آسمان با ما قهر کرده و یک قطره باران نباریده، چطور دلشان می‌آید آب را این‌طور داخل کوچه‌رها کنند؟

این ساکن محله کاشانی ادامه می‌دهد: الان چند روزی است که پمپشان را خاموش کرده‌اند، وگرنه هر روز این کوچه به لطف آبی که بیرون می‌ریختند، آب‌پاشی می‌شد.

آدرسی که این مغازه‌دار می‌دهد هم کمی پیچ‌در پیچ است، اما بالاخره به محل پروژه می‌رسیم.

دور تا دور پروژه فنس کشی است. یکی از کارگران وضعیت گودبرداری و جاری شدن آب در طبقه

گزارش

گزارشی به بهانه تاکید نماینده ولی فقیه در استان بر لزوم تخصیص بودجه ملی برای توس

چالش اساسی اعتبار یا بوروکراسی

استان مرتبط می‌داند. او می‌گوید: برای توس همواره تأکیدهای بسیاری شده است. توس جزئی از هویت تاریخی مشهد، استان و کشور است که در این‌باره توجه به آن توجه به هویت خودماست.

او ادامه می‌دهد: جایگاه توس آن قدر ویژه و بالاست که مقام معظم رهبری نیز به این مسئله ورود کردند و دستور صریحی برای توجه و احیای توس داشتند. مدیر گردشگری و امور زائران شهرداری مشهد در ادامه اظهار می‌کند: در مسئله توس حتی نگاه ملی نیز در کنار نام این بافت تاریخی قرار گرفت، اما در عمل و به دلیل سیاست‌های میراث فرهنگی و بوروکراسی‌های اداری برای احیای این بافت تاریخی اقدام قابل توجهی صورت نگرفت. حتی به دیدگاه من، در این حوزه کوتاهی شده است.

شالچیان بیان می‌کند: در کنار وظایف نهاد‌های مسئولی مانند میراث فرهنگی و شهرداری، شورای شهر مشهد نیز دغدغه‌مند به این مسئله ورود داشته و حتی کمیسیون ویژه توس در شورای شهر مشهد تشکیل شده است. امیدواریم با این کمیسیون و نگاه خاص مسئولان، مشکل توس برطرف شود.

حقوقی است.

رئیس کمیسیون توسعه و عمران شورای شهر مشهد ادامه می‌دهد: با آدم‌ها مشکل نداریم ودر این رابطه مدیران استان همه اعلام می‌کنند که برای توس دلشنا می‌سوزد، اما مشکلی که در این حوزه وجود دارد قوانین است که دست‌وپای آنان را بسته است. به گفته او، با این شرایط، مشکل است که بازپیرایی جلouxان توس تا قبل از عید نوروز اجرائی شود و برای ایام نوروز و حضور گردشگران آماده شود. ریاضی بیان می‌کند: هر چند معتقد هستیم که شهرداری به تنهایی نمی‌تواند کار قابل تأملی در این حوزه انجام دهد، تلاشمان این بود که حداقل از این فرصت برای بهبودفضای توس استفاده لازم را داشته باشیم. این عضو شورای شهر مشهد چالش دوم را نبود نقشه‌های شهری می‌داند. هر چند به گفته او مشاور در این حوزه ورود داشته است و در آینده‌ای نزدیک این نقشه تکمیل‌وارائه می‌شود.

توجه به توس توجه به هویت خودمان است

نگرس شالچیان، مدیر گردشگری و امور زائران شهرداری مشهد، نیز در گفت‌وگو با شهرآرا، مشکلات توس را به سیاست‌های میراث فرهنگی

حوزه ورود داشته‌باشند و با مشکلات و دست‌انداذهایی برای سرمایه‌گذاری روبه‌رو شوند. این بوروکراسی‌ها حتی همکاری‌های چندجانبه دستگاه‌های دیگر را به منظور احیای بافت تاریخی توس با مشکل روبه‌رو کرده است.

ریاضی در ادامه به تفاهمی که شهرداری مشهد اخیرا با میراث فرهنگی استان برای ورود به بافت تاریخی توس و اجرای پروژه جلouxان بسته است اشاره می‌کند و می‌گوید: این تفاهم برمی‌گردد به اواخر آذرماه سال ۹۶ که میان مدیرکل سابق میراث فرهنگی استان و شهردار مشهد بسته شد. براساس این تفاهم‌نامه مقرر شد شهرداری مشهد با تعامل با میراث فرهنگی استان شرایط را برای اجرای پروژه جلouxان توس و بافت تاریخی که یکی از پروژه‌های مهم در ورودی این شهر است فراهم کند که بازپیرایی کند.

■

باتغییر مدیرکل‌ها، تفاهم، قرارداد نشد

رئیس کمیسیون ویژه توسعه و عمران توس شورای شهر مشهد ادامه می‌دهد: با وجود آنکه از زمان انعقاد این تفاهم‌نامه سه ماه گذشته، هنوز این تفاهم‌نامه به قرارداد تبدیل نشده است و در این ارتباط، شهرداری مشهد نتوانسته است پیش‌نویس

یک هتل یک ماه ونیم آب بیرون ریخت تا شرکت‌های آب تصمیم گرفتند مشکل را حل کنند

حیف و میل آب در قحطی باران

عکس: مجید کریمی/شهرآرا-تهران

اجرا و گودبرداری اصول را رعایت نکردید که به آب خورید. بعد از آنکه به آنان توضیح دادیم، قانع شدند. گفتم گویا جای شاکو و متهم عوض شده است. ما شاکو هستیم. ۴۵ روز است که آب، پروژه و سرمایه ما را برده و در این مدت هیچ کاری جز پمپ‌زدن و بیرون کشیدن آب ساختمان از دست ما بر نمی‌آمد.

■

حوضچه ۲۰ متری در طبقه منهای چهار

داخل طبقه منهای چهار، حوضچه‌ای پر از آب است. مهندس پروژه دلیل وجود این حوضچه را جمع‌آوری آب نفوذ کرده به این طبقه بیان می‌کند و می‌گوید: این حوضچه ۲۰ متری است و تا سه روز قبل، هر روز از آب پر می‌شد. بعضی از روزها حتی جواب‌گوی آبی که وارد طبقه می‌شد، نبود و آب کاملاً کف طبقه را فرا می‌گرفت. مجبور شدیم پمپ قوی‌تر بگیرییم تا آب را سریع‌تر از طبقه خارج کند.

آب شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی نیز بیان می‌کند: سطح آب در شهر مشهد در دو سال اخیر و به ویژه امسال به دلیل کاهش بارندگی‌ها با افت روبرو بوده است و انتظار نداریم که در این شرایط مانند سال‌های گذشته آب در مشهد بالاآمدگی داشته باشد. او در مورد سطح آب در مشهد می‌گوید:

نمی‌توان دقیق گفت که تراز آب در سطح شهر مشهد چقدر است، چون این تراز با بارندگی‌ها تغییر می‌کند. جدا از آن، سطح آب در مناطق مشهد یکسان نیست و در برخی از مناطق برای رسیدن به آب باید ۲۵ متر حفاری شود.

او ادامه می‌دهد: ما تراز منفی ۱۰ را برای آب‌های زیرزمینی مشهد در نظر گرفتیم. البته در برخی از مناطق مشهد این تراز کمتر یا بیشتر است. بنابراین اگر اعلام می‌کنید این هتل ۲۰ متر گودبرداری کرده و آب داخل پروژه آن‌ها نفوذ کرده است، مشکل به بی‌توجهی و استعلام‌گیری آنان از مسکن و شهرسازی استان یا نظام مهندسی است. چون ما هر ماه وضعیت آب‌های زیرسطحی را به آنان اعلام می‌کنیم.

قندهاری در پاسخ به شکستن لوله‌ها و نفوذ آب به این پروژه اظهار می‌کند: این موضوع در حوزه اختیار شرکت آب و فاضلاب مشهد است که باید بررسی کند. اختیار ما در حدود آب‌های زیرسطحی

وروان آب‌هاست. ■

آب منطقه‌ای مسئول بوده است

محمد محمدراده، مدیر روابط عمومی شرکت آب و فاضلاب مشهد نیز می‌گوید: آن‌طور که اعلام کردید، گودبرداری این هتل تا عمق ۲۰ متر است و با این شرایط اگر آب به پروژه آنان نفوذ کرده بدون شک به آب خورده‌اند. در هر حال وضعیت آب‌های زیرسطحی و روان آب مربوط به آب منطقه‌ای است و آنان باید پاسخگو باشند. او در مورد احتمال ترکیدگی لوله آب و اینکه گودبرداری این هتل مربوط به پنج سال قبل بوده و اکنون آب به پروژه نفوذ کرده است، می‌گوید: مادر عمق ۲۰ متر لوله آب نداریم که آب به داخل پروژه نفوذ کند. پروژه‌های این‌چنینی که عمق گودبرداری زیاد دارند، حتماً به آب می‌خورند.

به ویژه آنکه در محدوده شرق مشهد و همان محدوده ثامن، آمادگی آب داریم.